

נר בבית וקהילה

שירים, קטעי קריאה ולימוד והצעות לפעילויות משפחתיות וקהילתיות בחנוכה

נוסח ההדלקה

אפני ההדלקה מהכוכבים:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה.
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

באיזה האשון מוסיפים:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

אחרי ההדלקה שרים:

הנרות הללו שאנו מדליקין, על הנסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות, שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, על ידי כהניך הקדושים. וכל שמונת ימי החנוכה הנרות הללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על נסיך ועל נפלאותיך ועל ישועתך.

מסורת 3

בית ראשון	בית שני	בית שלישי
<p>מעוז צור ישועתי לך נאה לשבח. תכון בית תפילתי ושם תודה נזבח. לעת תכין מטבח מצר המנבח. אז אגמור בשיר מזמור חנכת המזבח:</p>	<p>רעות שבועה נפשי בגון כחי כלה חיי מררו בקשי בשעבוד מלכות עגלה ובידו הגדולה הוציא את הסגלה חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה:</p>	<p>דביר קדשו הביאני וגם שם לא שקטתי ובא נוגש והגלני כי זרים עבדתי ויין רעל מסכתי כמעט שעברתי קץ בגל זרבבל לקץ שבועים נושעתי:</p>
<p>קרית קומת ברוש בקש אגני בן המדתא ונהיתה לו לפח ולמוקש ונאותו נשבתה ראש ימיני נשאת ואיב שמו מחית רב בניו וקניניו על העץ תלית:</p>	<p>יונים נקבצו עלי אזי בימי חשמנים ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמנים ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים:</p>	<p>חשוף זרוע קדשך וקרוב קץ הישועה נקם וקמת עבדיך מאמה הרשעה כי ארכה השעה ואין קץ לימי הרעה דחה אדמון בצל צלמון הקם לנו רועים שבועה:</p>

הקדמת גדה אל אלוהי ישראל על יסודותיו.

גלות שלמה ויציאת מצרים.

גלות בבל והחזרה אל ארץ ישראל.

נס פורים.

נס חנוכה.

אגיוס אלטון אדום, המצוה עם הנצרים, והוא הד אינועיס קשים, רדיפוט גצירות בימי מסעי הצלב בקרמניה.

שם המחבר הוא מרדכי וזהו המדויק אינה ידועה. אם נציל את האור הנאמנה שבמחשבת הגוי האשונים נקרא את השם מרדכי. הפיוט חובר במאה השלוש עשרה באחד מארצות הקיסרות הקרמנית, כנראה בהשפעת רדיפוט היהודים באוגה עם

אהבה ואהבה עם הנר

כיצד נגן אהבה את ציון מן המנוחה והאשונה וקוונטי יוגר בחיינו?

אינטרו אשפחה

- בדורנו אנו רואים כיצד נהיה יותר ויותר קשה למשפחה להיפגש.
- חג חנוכה הוא הזדמנות מצוינת ליצור מפגש איכותי במשפחה הגרעינית או המורחבת. כיצד עושים זאת?
- א. מכינים את בני המשפחה מספיק זמן מראש להתכנסות ומנסים ליצור פניות ומוכנות.
- ב. מדליקים נרות ביחד.
- ג. שרים שירים - אפשר להוסיף שירים ישראלים.
- ד. מקיימים ארוחה בצד הנרות הדולקים.
- ה. יוצרים שיחה מכוונת במשפחה - פוגשים אחד/ת את עולמו של השני/ה.
- ו. מעשירים בשעשועונים, משחקים וחידונים - אפשר למצוא בקלות ברשת ואפשר לחשוב על עוד הרבה אפשרויות לבד.....

שיחה מכוונת - פוגשים אחד/ת את עולמו של השני/ה

- * לספר על נקודות אור בחיינו (דברים שמשמחים - אפילו בזמנים קשים)
- * לברך אחד/ת את השני/ה במשהו שיאיר את חייו.
- * כל אחד מספר על נקודת אור בעצמו או בזולתו
- * מספרים על גבורה אישית - נקודה שבה הייתי צריך להתגבר על עצמי (או שכל אחד מספר על האחר - הזדמנות מצוינת לשבח את הילדים)
- * מספרים על ניסים - רגעים בחיינו שהרגשנו שקרה לנו משהו מופלא (לא חייב להיות "על טבעי!")
- * מספרים סיפורים על חנוכה, מספרים לילדים ולעצמנו על משמעות החג.....
- * סבא וסבתא יספרו איך חגגו את חג החנוכה בעבר ואפשר להעלות עוד שלל רעיונות יצירתיים...

הגדלה

אפשר לשמוח ולשמח עם אוכלוסיות שונות - פשוט לחפש ברשת או לשאול בסביבה הקרובה

סיוף

בארץ פזורים אתרים רבים הקשורים עם מרד המכבים, ושכונות שמוצפות בחנוכיות. אפשר לצאת לטיול או לסירור חנוכיות, מאורגן או עצמאי.

אוכל

לא חייבים להשאר רק עם המטוגנים - אפשר לנהוג כמנהג הספרדים ולאכול גם מאכלי חלב (זכר לסיפור יהודית) / או לאכול דברים עם שמן זית. אפשר גם למצוא מתכונים מעניינים ברשת ללביבות וסופגניות בריאות.

* לא חייבים להשאיר רק עם שירי הארץ המפוסטים של חנוכה אפשר אלה גם שירים ישראלים ושירים מסוגים אחרים עם נושא החג

שירים לחנוכה

אומרים ישנה ארץ

מילים: שאול טשרנחובסקי
לחן: נעמי שמר

אומרים: ישנה ארץ, ארץ שכורת שמש איה אותה ארץ, איפה אותה שמש?	ארץ - בה יקים כל אשר איש קוה, נכנס כל הנכנס - פגע בו עקיבא.
אומרים: ישנה ארץ, עמודיה שבעה, שבעה כוכבי-לכת צצים על כל גבעה.	"שלום לך, עקיבא! שלום לך, רבי! איפה הם הקדושים, איפה המכבי?"
איפה אותה ארץ, כוכבי אותה גבעה? מי ינחנו דרך יגיד לי הנתיבה?	עונה לו עקיבא, אומר לו הרבי: "כל ישראל קדושים, אתה המכבי!"
כבר עברנו כמה מדברות ימים כבר הלכנו כמה כוחותינו תמים	איפה אותה ארץ, כוכבי אותה גבעה? מי ינחנו דרך יגיד לי הנתיבה?
כיצד זה תעינו טרם הונח לנו אותה ארץ שמש אותה לא מצאנו	אומרים: ישנה ארץ, ארץ שכורת שמש איה אותה ארץ, איפה אותה שמש?

מי ינאל

מילים: מנשה רבינא
לחן: עממי

מי ימלל גבורות ישראל,
אותן מי ימנה?
הן בכל דור יקום הגבור
גואל העם.

שמעו!
בימים ההם בזמן הזה
מכבי מושיע ופודה,
ובימינו כל עם ישראל
יתאחד, יקום וינאל.

הבה נרימה

מילים: לוי קיפניס
לחן: ג'ורג' הנדל

הבה נרימה
נס ונאבוקה -
יחד פה נשיכה
שיר-החנוכה.

מכבים אנחנו,
דגלנו רם, נכון,
ביונים נלחמנו
ולנו הנצחון.

פרח אל פרח
זר גדול נשזר,
לראש המנצח,
מכבי גבור.

מי החנוכה

מילים: אברהם אברונין
לחן: עממי

ימי החנוכה חנכת מקדשנו,
בגיל ובשמחה ממלאים את
לבנו,
לילה יום סביבוננו יסב,
ספגניות נאכל בם לרב.

האירו, הדליקו נרות חנוכה רבים!
על הנסים ועל הנפלאות אשר
חוללו המכבים.

נצחון המכבים נספר, נזמרה
על האויבים אז ידם כי גברה.
ירושלים לנו הבירה
נס ישראל היא - שירו את שירה!

האירו, הדליקו...

כאנו חושך ארץ

מילים: שרה לוי תנאי
לחן: עמנואל עמירן

כאנו חושך לגרש.
בידינו אור ואש.
כל אחד הוא אור קטן,
ונכלנו - אור איתן.

סוכה חשך! הלאה שחור!
סוכה מפני האור!

ציל-ציל-ציל בפעמונים,
מי אנחנו? סביבונים.
לנו רגל אחת,
אם נפל - גם לא נפחד.

סוכה חשך, הלאה שחור!
סוכה מפני האור!

אנו שובבים גדולים,
עליזים והוללים -
אך נדע יפה מאוד
לספר, לשיר, לרקד.

סוכה חשך, הלאה שחור!
סוכה מפני האור!

חנוכה חנוכה

מילים: לוי קיפניס
לחן: עממי

חנוכה, חנוכה
חג יפה כל כך
אור חביב מסביב
גיל לילד רך.

חנוכה, חנוכה
סביבון סב סב
סב נא סב, סב נא סב
מה נעים מה טוב.

קטעי איחוד וקריאה קצרים אימי החנוכה

"הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא **לראותם** בלבד". ויש שהיו מקפידים להתבונן זמן רב באור נרות חנוכה, לקיים כפשוטו את הביטוי - **'לראותם'**. רבי אלימלך מליז'נסק: "תן בליבנו **שנראה** כל אחד מעלת חברנו ולא חסרונו..."

מה כוחה של כנייה? האם היא אוהי קטיבי? איך נען אננה אוגה אחיה?

"...בכל רחבי יהודה ויתרו היהודים על יצירה תרבותית מקורית לטובת חלק באימפריה האדירה (יוון). אבל בתוך ההטמעות הזאת, נשמע קול אחר. קול חלוש, אבל תקיף, שהתעקש על אלטרנטיבה - על חיים של דרור ובחירה עצמאית ושל תרבות ויצירה **יהודית מקורית**. אני רואה תרבות אמריקאית שטחית וצרכנית, בדרך-כלל חסרת-אמירה. אני רואה מותגים אמריקאיים בכל מקום....בזמנים כאלה, אני מבקש להיות קול של מרד. אני מבקש להיות קול קורא שזועק-דרור! וזה לא מרד של אלות וקלשונים, אלא מרד של בחירות. מרד שבו נתעקש ליצור **יצירה עברית מקורית**, עם תכן משמעותי שנוגע לכאן ולעכשו. מרד שבו נבחר לשים את הצריכה במקום שולי בחיינו, ונחליף אותה בקשרים אנושיים משמעותיים ... מרד שבו נבחר לראות את המפלא שבכל אדם, ולקחת אחריות על אחד על השני. חנוכה הוא זמן נהדר להזכיר לעצמנו על מה ולמה למרוד, ולהתחיל להדליק אבוקות של אור ואש בעולם..."

(דותן ברום, "אמריקניזציה והתיזנות", מתוך אתר ארכיון החגים הקיבוצי)

כמה יש לנו היום האחד דיווח?
מה היחס הנכון אדגבכס בין גרבות יהודי
וישאלו אבין גרבות הבאה אליו מן החוץ?

צריך שכל אדם יבין וידע שבתוך תוכו דולק נר ואין נרו שלו כנר חברו ואין איש שאין לו נר וצריך שכל אדם ידע ויבין שעליו לעמול ולגלות את אור הנר ברבים ולהדביקו לאבוקה גדולה ולהאיר את העולם כולו. (הרב קוק)

כמה אגה יכול להאיר אלוזאס?

שוב יקומו המכבים -

לכן אני מאמין, כי דור חדש של יהודים נפלאים יצמח מן האדמה. שוב יקומו המכבים. נחזור שוב על דבר-הפתיחה: היהודים הרוצים, תהיה להם מדינתם. עלינו לחיות סוף-סוף כבני-חורין, על אדמתנו-אנו, ובמולדתנו שלנו למות בשלום. העולם בשחרורנו משתחרר, בעושרנו מתעשר ומתגדל בגדולתנו. ומה שאנו ננסה שם רק למען שגשוגנו שלנו יפעל פעולה אדירה ומעשירה לטובת כל בני-האדם כולם.

(פסקת הסיום של מדינת היהודים מאת בנימין זאב הרצל)

כיצד אגם מבינים את חזונו של הרצל?
איפה אנו עומדים כיום ביחס אליו?

תנו רבנן: מצוות חנוכה נר איש וביתו, והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין - בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך".
(תלמוד בבלי, מסכת שבת, כב ע"ב).

מדוע אדגבכס חכמים קבעו את ההדלקה דווקא בביה?
מה ההבדל אדגבכס בין דגב ביא הלא אדגב ביא שטאי?

לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך, (שעות אור היום בחורף) אמר: "אוי לי, שמא בשביל שסרחתי עולם חשוך בעדי וחוזר לתוהו ובוהו, וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים", עמד וישב ח' ימים בתענית [ובתפלה], כיון שראה תקופת טבת וראה יום שמאריך והולך, אמר: "מנהגו של עולם הוא", הלך ועשה שמונה ימים טובים, לשנה האחרת עשאן לאלו ולאלו ימים טובים (מסכת ע"ז, ח).

כיצד אקופת השנה הטבע (היום הקצר השנה) מצטרפת אליו חנוכה?
מדוע קבע אדם הראשון את שני פקי שמונה הימים אימים טובים?
מה אדגבכס הנישה היוגר נכונה אמאולעזר דעים שקואים העולם?
אחשה שזה באשמנו או אהיך "מנהגו של עולם הוא"?
מהם היגיונות והחסיונות של כל גישה?